

Asia: VN/27332/2023

Lausuntopyyntö ehdotuksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle uutta rahapelijärjestelmää koskevaksi lainsäädännöksi

1. Näkemykset hallitusohjelmassa asetettujen tavoitteiden toteutumisessa

Toteuttaako ehdotettu säädöskokonaisuus näkemyksenne mukaan hallitusohjelmassa rahapelijärjestelmän uudistamiselle asetettuja tavoitteita ehkäistä ja vähentää pelaamisesta aiheutuvia terveydellisiä, taloudellisia ja sosiaalisia haittoja sekä parantaa rahapelijärjestelmän kanavointiastetta?

Lausunnon tiivistelmä:

- 1) Vastoin hallitusohjelman keskeistä tavoitetta ehkäistä pelaamisesta aiheutuvia haittoja nyt lausunnolla oleva esitys uhkaa merkittävästi lisätä niitä. Erityisesti puutteet mahdollisuudessa asettaa pelaajakohtaisia kulutus- ja rahansiirtorajoja koko järjestelmän osalta sekä lain seurauksena lisääntyvät korkeariskisten pelin saatavuus ja niiden mainonta ovat ongelmallisia pelihaittojen näkökulmasta.
- 2) Yhtälö, jossa ongelmapelaamista järjestelmässä lisätään samaan aikaan kun pelihaittoista kärsivien tukea ja pelihaittojen ennaltaehkäisyä vaikeutetaan sote-järjestöjen rahoitusta leikkaamalla, on omiaan lisäämään arpajaislain kustannuksia yhteiskunnalle siitä koituvia tuloja enemmän.
- 3) Esitystä tulisi jatkovalmistelussa kehittää konkreettisesti siihen suuntaan, että se täyttää hallitusohjelmassakin linjatun keskeisen tavoitteen ehkäistä ja vähentää pelaamisesta aiheutuvia terveydellisiä, taloudellisia ja sosiaalisia haittoja.

Hyvinvointiala HALI ry kiittää mahdollisuudesta lausua ehdotuksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle uutta rahapelijärjestelmää koskevaksi lainsäädännöksi.

Hallitusohjelmassa asetettuna tavoitteena on uudistaa Suomen rahapelijärjestelmää avaten sitä lisenssimallilla kilpailulle viimeistään 1.1.2026. Hallitusohjelman mukaan uudistuksen tavoitteena on

ehkäistä ja vähentää pelaamisesta aiheutuvia terveydellisiä, taloudellisia ja sosiaalisia haittoja sekä parantaa rahapelijärjestelmän kanavointiastetta.

Hyvinvointiala HALI ry toteaa, että vastoin hallitusohjelman keskeistä tavoitetta ehkäistä pelaamisesta aiheutuvia haittoja nyt lausunnolla oleva esitys uhkaa merkittävästi lisätä niitä. Lainvalmistelu näyttää keskittyneen haittojen ehkäisyä voimakkaammin kanavointiasteen lisäämiseen eli siihen, että pelaaminen siirtyisi yhä enemmän valvottuun kanavaan eli valtion sääntelyn alle. Tämä tavoite voi itsessään tukea haittojen ehkäisyä, mutta vain, mikäli pelihaittoja lisääviä elementtejä ei toimintaympäristöön tuoda merkittävästi lisää. Nyt pelihaitat uhkaava lisääntyä muun muassa siksi, että pelaajakohtaisia kulutus- tai rahansiirtorajoja ei ole mahdollista asettaa siten, että ne kattaisivat koko säännellyn markkinan. Toiseksi pelaamista ja pelihaittoja uhkaavat lisätä korkeariskisten pelien saatavuuden lisääntyminen sekä niiden markkinointi, jotka todennäköisesti lisääntyvät sähköisissä kanavissa.

Oikeuskansleri toteaa lakiehdotusta koskevassa lausunnossaan, että ”Hallituksen esitysluonnoksen perustelujen valossa ei vaikuta siltä, että lainsäädännöllä tavoiteltaisiin johdonmaisesti ja järjestelmällisesti tavoitetta vähentää pelihaittoja. Näillä perusteilla ehdotuksen EU-oikeudenmukaisuus on kyseenalalaista”. Hyvinvointiala HALI ry yhtyy oikeuskanslerin näkemykseen ja toteaa, että lakiehdotuksen saamiseksi EU-oikeuden mukaiseksi kanavointiasteen rinnalla tulee vahvemmin perustella markkinan rajoittamisen oikeutusta toimilla, jotka tosiasiallisesti vähentävät pelihaittoja ja suojelevat erityisesti nuoria aikuisia, joista varsinkin sosioekonomisesti heikommassa asemassa olevien riski verkossa tapahtuvaan ongelmapelaamiseen on vaarassa esityksen myötä kasvaa.

Lisäksi Hyvinvointiala HALI ry kiinnittää vakavaa huomiota siihen, että sosiaali- ja terveystalouden järjestöille suunnitellut, rahoituksen jopa kolmasosaan nykyisestä vuoteen 2027 mennessä tiputtavat leikkaukset vaarantavat osaltaan ongelmapelaamisesta kärsivien ja siihen riskissä olevien ihmisten tukipalveluja. Yhtälö, jossa ongelmapelaamista järjestelmässä lisätään samaan aikaan kun pelihaittoista kärsivien tukea ja pelihaittojen ennaltaehkäisyä vaikeutetaan, on omiaan lisäämään arpajaislain kustannuksia yhteiskunnalle siitä koituvia tuloja enemmän.

Hyvinvointiala HALI ry yhtyy lausunnossaan oikeuskanslerin lisäksi myös STM:n Rahapeliain haittariskien ja haittojen arviointiryhmän sekä KKV:n lausuntoon. Esitystä tulisi jatkovalmistelussa kehittää konkreettisesti siihen suuntaan, että se täyttää hallitusohjelmassakin linjatun keskeisen tavoitteen ehkäistä ja vähentää pelaamisesta aiheutuvia terveydellisiä, taloudellisia ja sosiaalisia haittoja.

2. Esityksen pääasialliset vaikutukset

Voitte kertoa näkemyksenne esitysluonnoksen vaikutusten arvioinnista.

Hyvinvointiala HALI ry:n lausunto löytyy kokonaisuudessaan kohdasta 1.

a. Rahapelilain 1 luku – Yleiset säännökset

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

b. Rahapelilain 2 luku – Yksinoikeustoimilupa, rahapelitoimilupa ja peliohjelmistotoimilupa

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

c. Rahapelilain 3 luku – Rahapeliin toimeenpano

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

d. Rahapelilain 4 luku – Rahapeliin markkinointi

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

e. Rahapelilain 5 luku – Valvonta

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

f. Rahapelilain 6 luku – Valvontamaksu

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

g. Rahapelilain 7 luku – Rahapelitoiminnan ja -markkinoinnin kieltäminen

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

h. Rahapelilain 8 luku – Maksuliikenteen ja verkkoliikenteen estäminen ja verkkosisällön poistaminen

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

i. Rahapelilain 9 luku – Seuraamukset

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

j. Rahapelilain 10 luku – Valtionavustukset pelihaittojen ehkäisyyn ja vähentämiseen

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

k. Rahapelilain 11 luku – Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan tehtävät rahapelihaittojen ehkäisyssä ja vähentämisessä

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

l. Rahapelilain 12 luku – Muutoksenhaku

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

m. Rahapelilain 13 luku – Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

n. Arpajaislain muutosehdotukset

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

o. Muut lakiehdotukset

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

4. Muut mahdolliset näkemykset ja huomiot esitysluonnoksesta

Onko teillä muita näkemyksiä tai huomioita esitysluonnoksesta?

-

Kause Hanna-Maija

Hyvinvointiala HALI - Hanna-Maija Kause, johtaja (terveyspalvelut)